

גבולות היחידה: ספר שמואל א' פרק ה'**נושא היחידה: נדידת ארון ה'****מספר שיעורים: 1****כתבה: יעל גרוסברג****כללי:**

לאחר ניצחון הפלישתים במלחמה ולקיחת ארון ה', הם מביאים את הארון לבית דגון אלוהיהם. אך ארון ה' גורם לפלישתים לצרות רבות, ועל כן הוא עובר ממקום למקום.

פתיחה:

המורה יזמין כמה מ התלמידים כדי שיעשו המחזה קלה – חזרת הפלישתים מן הקרב כאשר הארון בידם (ניתן להחזיק קופסה / ספר תורה של ילדים או כל דבר אחר הממחיש את ארון ה').

לאחר קריאות השמחה וההתלהבות, יסביר המורה כי הפלישתים שמחים וצוהלים על כך שלקחו בשבי את ארון ה' שממנו הם כל כך פחדו.

אך מעבר לניצחון במלחמה, תפיסתם האלילית היא כי האלוהים שלהם ניצח את אלוהי ישראל.

על כן, מהו המקום המתאים ביותר להניח בו את הארון? בבית האליל החשוב ביותר שלהם, הנקרא דגון.

המורה ישאל: מלשון מה זה "דגון"? כמו מה זה נשמע? כמו דג.

ואכן, זהו פסל בצורת דג שיש לו ידיים.

המורה יצייר בצד הלוח דג שראשו כלפי מעלה, עם ידיים (דוגמה לציור מופיעה בהרחבות) הפלישתים חשבו כי כעת יוכלו לישון בשקט ולשמוח בניצחונם המתוק, אך נלמד ונראה יחד מה קרה בבית דגון...

← למורה: בשיעור זה נדרש שימוש במפה¹, כדי להראות לתלמידים את נדודי הארון ממקום למקום. הנקודה הראשונה במפה היא באבן העזר - שם התקיימה המלחמה.

לימוד הפסוקים:**קריאת פס' א'-ח' – ארון ה' באשדוד**

לאחר קריאת הפסוקים, ישאל המורה: מהיכן מגיע הארון? אבן העזר (יש לסמן במפה), שם התקיימה המלחמה.

לאן מביאים אותו הפלישתים? אשדוד (יש לסמן במפה)

המורה יכתוב על הלוח:

ארון ה' באשדוד

בוקר ראשון:

מה עושים האשדודים?

בוקר שני:

מה עושים האשדודים:

לאחר מכן:

מה עושים האשדודים:

המורה יבקש מהתלמידים לאתר בפסוקים ולהסביר מה קרה בבוקר למחרת הבאתו של הארון.

בוקר ראשון: פסל דגון נופל מול ארון ה'.

מה עושים האשדודים: מרימים את הפסל ומחזירים אותו למקומו.

מה קורה למחרת?

בוקר שני: פסל דגון נופל מול ארון ה', כשראשו וידיו כרותים ומוטלים על המפתן- פתח הדלת.

← כדי להסביר זאת, יחזור המורה אל ציור הדג שצייר בצד הלוח בתחילת השיעור, וימחק את ראשו וידיו של הדג.

מה עושים האשדודים: מחליטים שלא לדרוך על מפתן הדלת, אלא לדלג בכניסה.

← בשלב זה, ניתן להזמין 2-3 תלמידים, שידגימו זאת בפתח כניסת הכיתה.

לאחר מכן: ה' מכה את כל אנשי אשדוד בעפולים= מגפה של מחלת מעיים.

מומלץ להפנות לרש"י או להסבירו (משמעותי עבור פרק ו'). רש"י מסביר כי נכנסו למעיים שלהם עכברים ופגעו בהם.

מה עושים האשדודים: מבינים כי כל הצרות הגיעו אליהם בעקבות ארון ה', ומחליטים לשלוח אותו לעיר גת.

← בשלב זה, יסביר המורה כי אנו נעקוב בפרק זה אחר נדודי הארון, שבכל מקום יפגע בפלישתים. כדי לעקוב אחר המקומות, פרט למפה, מומלץ גם לכתוב בצד הלוח את סדר הנדודים.

נדודי הארון (עד עתה):

אבן העזר

אשדוד

¹ מידע מפורט על מיומנות השימוש במפה, ניתן לראות במסמך המיומנויות:

<http://lilmod.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=2781d97e-d9ca-423f-b01d-de0d1e064e14&lang=HEB>

← שאלה מתבקשת היא: מה ההיגיון בהעברת הארון מאשדוד לגת? ומדוע יסכימו אנשי גת לקבל את הארון, לאחר מה שנעשה באנשי אשדוד?
ניתן לנסות ולשער יחד עם התלמידים מה חשבו הפלישתים: אולי אנשי גת רצו להראות כי אינם פוחדים מהארון כמו אנשי אשדוד, או שחשבו שלהם הוא יסייע. עוד אפשר לומר כי הם ביקשו לבדוק האם הארון הוא הגורם או שמא מקרה הוא. ייתכן גם כי ההחלטה הייתה של הסרנים, בניגוד לרצון אנשי העיר. כך או כך, אחרי שהפלישתים נפגעו שוב ושוב, הם הפנימו כי ההחזקה שלהם בארון היא דבר רע שצריך לתקן.

← המלצה להרחבה בכיתות ברמה גבוהה: ניתן, בשלב זה, לדבר עם התלמידים ולומר כי ב'צרות' שאירעו לאנשי אשדוד, ניתן לראות הדרגתיות. מהי? מהקל אל הכבד. בהתחלה, זו הייתה פגיעה קלה, לאחר מכן פגיעה חזקה יותר, ולבסוף פגיעה קשה. מדוע? הקב"ה רצה להראות להם כי מקומו של הארון אינו אצלם. בהתחלה הוא "דיבר" אליהם ברכות יותר, אך משלא שמו לב – הכביד את המכה.

פס' ט"ז: משימה

המורה ייתן משימה לתלמידים, לקרוא פסוקים אלו ולכתוב:

מה קרה לאחר שארון ה' הגיע לגת?

1.

2.

לאן הם שולחים אותו?

כיצד מגיבים אנשי עקרון?

יש לשים לב שבגת קורים שני דברים² בעקבות הגעת הארון: 1. מהומת מוות - מתים אנשים רבים ("ויך") 2. עפולים = מגפת חולי מעיים.

לאחר איסוף תשובות התלמידים, יראה המורה על גבי המפה את מיקומה של גת ואת מיקומה של עקרון, וכן יוסיף זאת ברשימת הנדודים.

← המורה יזמין שוב את התלמידים שהמחיצו בהתחלה, ויבקש מהם להציג כיצד נראים כעת אנשי הפלישתים כאשר ארון ה' בידם.
(רגשות וקריאות של פחד, לחץ, רתיעה מן הארון וכדו')

² אפשר גם להוכיח את זה מפסוק י"ב, שכתוב בו: "והאנשים אשר לא מתו הוכו בטחורים" - זאת אומרת, שהיו הרבה אנשים שמתו, ומי שלא מת, הוכה בטחורים.

המורה ישאל את התלמידים: מה אתם הייתם עושים במקום הפלישתים?
לאחר שמיעת תשובות התלמידים, נראה כיצד פעלו הפלישתים.

קריאת פס' י"א-י"ב

סרני- מנהיגי הפלישתים מתכנסים. ומה הם מחליטים?
להחזיר את ארון ה' לעם ישראל!

סיכום וסיום:

בשיעור זה, ראינו כיצד נדד ארון ה' ממקום למקום ויצר מהומה וצרות מרובות בכל מקום.
בשלב הסיכום, חשוב לעבור שוב על המפה ולציין את הנקודות של מעבר הארון.
לסיום, ישאל המורה את התלמידים שאלת חשיבה: לאחר הלימוד, מהי, לדעתכם, הסיבה
לכך שהקב"ה פגע בפלישתים בכל המקומות שבהם עבר ארון ה'?
המורה ישמע את תשובות התלמידים, ויסכם את הדברים מתוך תשובותיהם.
נקודות חשובות:

1. להראות לפלישתים כי לא בזכות "אלוהיהם" הם ניצחו במלחמה, וכי הקב"ה הוא
השולט בעולם והמנהיג שלו.
2. כדי לגרום לפלישתים להחזיר את ארון ה' לעם ישראל.

הצעות להמחשה:

המחזת פתיחה- כיצד הגיבו אנשי פלישתים כאשר חזרו מהמלחמה עם ארון ה'.
המחזת אמצע- כיצד הגיבו אנשי פלישתים לאחר שארון ה' פגע בהם פעם אחר פעם.
ציור דג- להבנת הפגיעה בפסל דגון.
מפה- לראות את נדודי ארון ה' על פני מפת ארץ ישראל.

מסרים והפנמה:

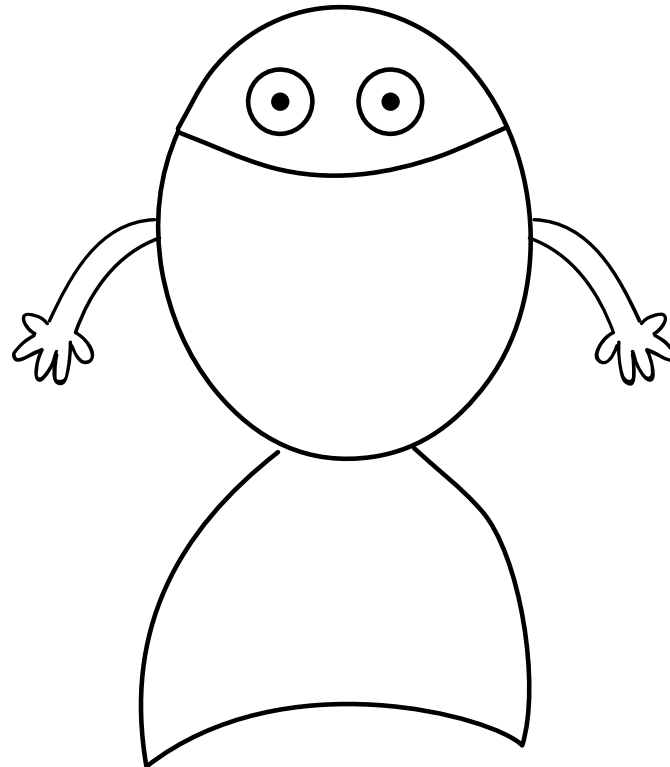
- א. גם כאשר ישראל מפסידים במלחמה – הקב"ה הוא השולט בעולם ומנהיגו.
- ב. מקומו של ארון ה' הוא רק בידי עם ישראל.

הרחבות:

א. דוגמה לציור להמחשת פסל דגון:

ב. מפת נדודי ארון ה':

